

Päästöttömät työmaat -green deal

Päästöttömät työmaat – Kestävien hankintojen green deal -sopimus

Tietoisku Päästöttömät työmaat -green dealistä 29.9.2020

Elina Muurimäki

Taneli Varis

Huom! Tilaisuus tallennetaan jälkikäteen katsottavaksi.

Agenda

Mikä päästöttömät
työmaat -green deal?

Sopimuksen sisältö ja
aikataulu

Eteneminen ja
kysymyksiä

Mikä hankintojen green deal?

Green deal on vapaaehtoinen, hankintoihin kohdistettu sopimusmalli, jonka hankintayksikkö solmii valtion osapuolen, esimerkiksi ministeriön kanssa.

- Green deal -sopimuksessa asetetaan hankinnalle kunnianhimoisia ja konkreettisia kestäväää kehitystä ja innovaatioita tukevia tavoitteita. Tavoitteet ja niiden taso tarkennetaan sopimuskohtaisesti.
- Green deal -sopimus tukee hankintayksiköiden omia strategisia päämääriä ja niiden saavuttamista, esimerkiksi vähähiilisyys- tai bio- ja kiertotaloustavoitteita.
- Osallistumalla green dealiin hankintayksiköt saavat tukea hankinnan valmisteluun ja toteuttamiseen osaamiskeskus KEINOltä.
- Hankintojen green deal on Suomessa uusi malli, jota pilotoidaan nyt ensimmäistä kertaa. Sopimusmallia on kehitetty yhteistyössä hankintayksiköiden ja ministeriöiden kanssa.

Päästöttömät työmaat: Tausta, tavoite ja toteutus

Tausta:

- Työkoneiden päästöt muodostavat merkittävän osan kaupunkien ja kuntien ilmastopäästöistä ja terveydelle vaarallisista hiukkas- sekä typenoksidipäästöistä.

Tavoite:

- Vähentää erilaisilla työmailla syntyviä päästöjä.

Toteutus:

- Luodaan etenemispolku päästöttömiin työmaihin, lisätään vähäpäästöisten työkoneiden osuutta omassa kalustossa ja urakoissa, otetaan uusia toimintamalleja ja työkaluja käyttöön niin työmailla kuin hankintaprosesseissa sekä keskitytään organisaatioiden ja urakoitsijoiden osaamisen kehittämiseen.

Ensimmäiset allekirjoittaneet

- Suomen ensimmäinen julkisten hankintojen green deal –sopimus julkistettiin 9.9.2020.
- Sopimuksen ympäristöministeriön kanssa allekirjoittivat viisi hankintayksikköä (Helsingin, Espoon, Vantaan ja Turun kaupungit sekä Senaatti-kiinteistöt).
- Käytännön toimet ovat alkaneet jo keväällä 2020. Sopimuskausi jatkuu tavoitevuoteen 2030 asti.
- Green dealiin voivat tulla mukaan kaikki julkiset hankintayksiköt, jotka ovat valmiita sitoutumaan sopimuksen sitoviin tavoitteisiin ja toimenpiteisiin.

Sopimuksen sisältö ja aikataulu

Määrittely: Sopimuksenmukainen työmaa

Työkoneet

Sisäiset
kuljetukset

Sähkö ja
lämmitys

Kuljetukset työmaille ja
-työmailta (mukaan
2030)

- Infrarakentaminen, kunnossapito ja kunnossapidon urakointi, uudiskohteiden rakentaminen sekä korjausrakentaminen ja purku
- Hankintayksikön itse toteuttamat sekä kilpailuttamia urakat ja palvelut

Määrittely: Päästöt ja Fossiiliton työmaa

- **Päästöt:** Kasvihuonekaasupäästöt ja haitalliset paikallispäästöt (hiilimonoksidi, hiilivedyt, typen oksidit, pienhiukkaset) sekä moottorimelu.
- **Fossiiliton työmaa:** ei käytetä fossiilisia polttoaineita **työkoneissa** tai **sisäisissä kuljetuksissa**, ja **sähkönä ja lämmityksessä** käytetään uusiutuvista energialähteistä peräisin olevaa sähköä, kaasua, nestemäisiä polttoaineita tai kaukolämpöä.
- **Päästötön työmaa 2030:** 100 % fossiiliton + 50 % (sähkö, vety, biokaasu) työkoneet ja kuljetukset

Määrittely työkoneille

- pyöräkuormaajat
- kaivukuormaajat
- pyöräalustaiset kaivukoneet
- tela-alustaiset kaivukoneet
- kurottajakuormaajat
- telapuskutraktorit
- traktorit
- erikoistraktorit ympäristön- ja kiinteistönhoidon töihin
- valssijyrät
- tiehöylät
- monitoimikoneet
- maantiivistäjät
- nosturit
- trukit
- kurottajat
- dumpperit

Tavoitteet

06/2021

- Päästötön työmaa konsepti luotu
- Uudet työmaat: Stage IIIB, Euro V

2025

- Fossiilivapaus: Kaikki työmaat
- Työkoneet ja kuljetuskalusto: 20 % sähkö, vety, biokaasu
- Vain työmaan sisällä tapahtuvat toiminnot

- Päästötön työmaa konsepti on käytössä
- Seurantajärjestelmä (kalustoluettelo) luotu
- Fossiilivapaus: Itse toteutetut työmaat
- Uudet työmaat: Stage IV, Euro VI

2022

- Fossiilivapaus: **Kaikki työmaat**
- Työkoneet ja kuljetuskalusto: **50 %** sähkö, vety, biokaasu
- Ml. kuljetukset työmaalle

2030

Ministeriön toimenpiteet

- selvittää ja edistää työmaiden päästöjen vähentämiseen tähtääviä toimenpiteitä ja ohjauskeinoja
- käynnistää ja koordinoi KEINO-osaamiskeskuksen kautta yhteisten hankintakriteereiden ja seurantajärjestelmän kehittämisen ja jatkokehittämisen osaksi yhteistä päästötön työmaa -konseptia
- tarjoaa KEINO-osaamiskeskuksen kautta asiantuntijatukea yhteiseen päästötön työmaa -konseptiin liittyvän koulutuksen valmisteluun
- fasilitoi KEINO-osaamiskeskuksen kautta julkisiin hankintoihin liittyvää yhteistyötä ja markkinavuoropuhelua
- seuraa sopimuksen tavoitteiden saavuttamista ja arvioi sopimuksen vaikuttavuutta
- arvioi tarvetta sopimuksen täydentämiselle sekä osallistuu tarvittaessa lisätoimenpiteiden suunnitteluun ja sopimuksen jatkokehittämiseen

Hankintayksiköiden pakolliset toimenpiteet

- ovat mukana laatimassa yhteistä päästötön työmaa -konseptia ja siihen liittyvää koulutusta, yhteistä seurantajärjestelmää sekä yhteisiä hankintakriteereitä ja ottavat ne käyttöön soveltuvin osin työmaillaan
- kouluttavat omia tilaajia ja muita keskeisiä kohderyhmiä yhteisen päästötön työmaa -konseptin ja yhteisten hankintakriteereiden soveltamisessa
- käyvät markkinavuoropuhelua uusien ratkaisujen ja toimintamallien kartoittamiseksi
- edistävät sähkön, vedyn, biokaasun sekä yleisesti fossiilivapaiden polttoaineiden käyttöönottoa työmaillaan
- ovat mukana kehittämässä yhteistä työkalua päästölaskentaan ja tehokkaampia valvontatapoja
- raportoivat tekemistään toimenpiteistä ja niiden vaikutuksista
- osallistuvat tarvittaessa lisätoimenpiteiden suunnitteluun ja sopimuksen jatkokehittämiseen

Eteneminen

Yhteistyö jatkossa

- Yhteistyö jatkossa:
 - hankintakriteerit ja niiden kehittäminen
 - seurannan ja kalustoluettelon kehittäminen
 - markkinavuoropuhelut ja osallistaminen
 - Viestintäkanavat ja niiden hyödyntäminen

Miksi lähteä mukaan green dealiin?

Green Dealin osallistuvat julkiset hankintayksiköt saavat tukea hankinnan toteuttamiseen.

STRATEGISET TAVOITTEET

Green Dealilla voidaan edistää hankintayksikön strategisten, kuten päästötavotteiden toteutumista.

YHTEISTYÖ

Kaikkea hankintaan liittyvää ei tarvitse tehdä yksin, vaan vertaistukea saa muilta. Yhteiskehittäminen vähentää hankinnan riskiä kun nykytila-analyysi, markkinavuoropuhelu ja hankintojen kestävyys kriteerit määritellään yhdessä.

ASIAANTUNTIJA-APU

Hankintayksikkö saa resursoitua asiantuntija-apua hankinnan valmisteluvaiheeseen, kriteerien määrittämiseen ja työkalujen kehittämiseen.

VAIKUTTAVUUS

Saadaan aikaan suurempaa vaikuttavuutta markkinoihin yhteisellä toimintamallilla ja nostamalla kriteerien tasoa.

SOPIMUKSEN SEURANTA

Apua hankinnan vaikutusten arvioimiseen ja tukea sopimuksen aikaiseen yhteistyöhön ja seurantaan.

NÄKYVYYS

Osana kestävien hankintojen suunnannäyttäjiä hankintayksikkö saa näkyvyyttä kansallisesti ja kansainvälisesti.

Kiinnostuitko?

- **Ota yhteyttä:**

- Taneli Varis, taneli.varis@motiva.fi
- Jenni Rovio, jenni.rovio@motiva.fi

- **Käydään läpi:**

- Mitä sitoutuminen vaatii organisaatioltasi?
- Organisaation sisäisen infon pitäminen?
- Tarvittavat askeleet sopimuksen allekirjoitukseen?

Lisätietoja

- [KEINO-osaamiskeskuksen verkkosivuilta >>](#)
- [Sitoumus2050 –sivustolta >>](#)
- [Ympäristöministeriön verkkosivuilta >>](#)

Kysymyksiä?